

Inteligentna specjalizacja i unijna polityka spójności

W bieżącym okresie programowania po raz pierwszy wymaga się od państw członkowskich i regionów opracowania strategii dotyczących badań naukowych i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3). Sprawozdanie z własnej inicjatywy złożone do rozpatrzenia na posiedzeniu plenarnym zawiera zalecenia w sprawie dokonywania postępów we wdrażaniu tego nowego strategicznego podejścia, które wyznacza kierunek transformacji i rozwoju gospodarczego w oparciu o innowacje.

Kontekst

Polityka spójności, która zmierza do zmniejszenia dysproporcji między regionami UE w dążeniu do wyrównanego rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego, jest główną polityką inwestycyjną UE, gdyż reprezentuje ponad jedną trzecią całkowitego budżetu unijnego. [Reformy](#) przewidziane w okresie 2014-2020, mające na celu zmaksymalizowanie jej oddziaływania na wzrost i zatrudnienie, obejmują wprowadzenie [warunków wstępnych](#), czyli wymogów, jakie muszą zostać spełnione, zanim dojdzie do przekazania środków, tak aby zwiększyć efektywność inwestycji unijnych. Istnienie strategii inteligentnej specjalizacji stanowi jeden z tych wymogów w przypadku wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ([EFRR](#), jednego z trzech funduszy finansujących politykę spójności) w obszarze badań naukowych i innowacji. Na ten cel przeznaczono ponad [40 mld EUR](#).

Zróźnicowanie i koncentracja zasobów na ograniczonej liczbie priorytetów to zasadnicze elementy [podejścia](#) RIS3. Priorytety są ustalane w ramach integracyjnego [procesu przedsiębiorczego odkrywania](#), popartego dowodami i strategicznym wywiadem na temat aktywów i zasobów będących do dyspozycji regionów, ich mocnych stron, przewagi konkurencyjnej i potencjału w zakresie innowacji oraz stojących przed nimi wyzwań społeczno-gospodarczych. Wiele jest przesłanek polityki RIS3. Zachęca ona w szczególności do ukierunkowanego, efektywnego i synergetycznego wykorzystania publicznych inwestycji na rzecz badań naukowych i innowacji oraz wspiera państwa członkowskie i regiony UE w dywersyfikacji i modernizacji istniejących przedsiębiorstw i zwiększaniu ich zdolności innowacyjnych. Jest to tym ważniejsze, że wewnątrz Unii Europejskiej daje się zauważyć wyraźną przepaść innowacyjną, co niejednokrotnie uwidoczniły [tablice wyników innowacji](#).

Obecnie istnieje [121](#) strategii RIS3 na szczeblu krajowym bądź regionalnym. Oczekuje się, że do 2020 r. uruchomią one do 250 mld EUR (z uwzględnieniem dotacji z europejskich [funduszy](#) strukturalnych i inwestycyjnych, krajowych i regionalnych funduszy publicznych, efektu dźwigni z inwestycji prywatnych i wkładu z innych instrumentów unijnych).

Wkład Parlamentu Europejskiego

W [rezolucji](#) z 2014 r. w sprawie inteligentnej specjalizacji: tworzenie sieci doskonałości na rzecz należycie prowadzonej polityki spójności, PE zaapelował do regionów, by potraktowały RIS3 bardziej jako szansę niż jako zobowiązanie oraz by wybrały „właściwe” priorytety, koncentrując się na wzmocnieniu ich regionalnych cech, potencjału i przewagi konkurencyjnej. Podkreślił także znaczenie wsparcia i wytycznych, jakie należy zapewnić regionom w opracowywaniu i realizacji strategii RIS3, oraz konieczność wzmocnienia działań w tym zakresie. Parlament był również siłą napędową wprowadzenia ukierunkowanych inicjatyw wspierających: projektu pilotażowego schody ku doskonałości ([S2E](#)) adresowanego do 13 krajów, które dołączyły do UE od 2004 r. i ich regionów oraz działania przygotowawczego w greckim regionie Macedonii Wschodniej i Tracji

([REMTh](#)). Tę ostatnią inicjatywę rozszerzono niedawno na wybrane [regiony słabiej rozwinięte](#) z siedmiu innych państw członkowskich.

W [sprawozdaniu](#) w sprawie polityki spójności i strategii dotyczących badań naukowych i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji (sprawozdawca: Ramón Luis Valcárcel Siso, PPE, Hiszpania), które ma być przedmiotem debaty na posiedzeniu plenarnym we wrześniu, podkreśla się, jak ważne jest, aby stawiać na podejście regionalne, gdyż skuteczne wdrożenie RIS3 może odbyć się wyłącznie w oparciu o zasoby lokalne i regionalne. Wzywa się również państwa członkowskie do okresowego (rocznego i śródkresowego) monitorowania realizacji strategii. Komisję wzywa się natomiast, aby nakłaniała do dokonania przeglądu strategii w 2017 r. w celu zwiększenia ich efektywności i skuteczności, informowała o ich wkładzie zarówno w przyszłą politykę spójności, jak i w badania i innowacje po roku 2020 oraz zorganizowała, przed opracowaniem siódmego [sprawozdania w sprawie spójności](#), ogólnoeuropejską konferencję z udziałem Parlamentu, Komitetu Regionów i innych zainteresowanych stron. W tekście występuje się także o przygotowanie i rozpowszechnienie krótkiego dokumentu politycznego na temat dotychczasowych doświadczeń RIS3.